

FUNDAMENTELE PSIHOLOGICE ALE EFECTUĂRII CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI

THE PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF CONDUCTING CRIME SCENE INVESTIGATION

Olesea BLAȘCU, drd., asist. univ.,
Facultatea de Drept și Administrație Publică,
Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
E-mail: blascuolesea@yahoo.com
ORCID ID: 0000-0001-6601-6951

Abstract: *Lucrarea abordează dimensiunea psihologică a cercetării la fața locului, subliniind rolul acesteia în procesul de investigare penală. Analiza se axează pe două componente esențiale: pe de o parte, starea psihologică și nivelul de rezistență la stres al organului de urmărire penală, care influențează capacitatea de percepție, decizie și acțiune în condiții tensionate; pe de altă parte, starea psihologică a infractorului și a victimei, reflectată în mecanismul și în contextul locului infracțiunii, ce poate furniza informații probatorii relevante. Integrarea acestor factori psihologici în cadrul metodicii de cercetare contribuie la o mai bună înțelegere a situației infracționale și la sporirea eficienței procesului de investigare.*

Cuvinte-cheie: *psihologie judiciară, cercetarea la fața locului, rezistența la stres a organului de urmărire penală, informație probatorie*

Abstract: *The paper addresses the psychological dimension of crime scene investigation, emphasizing its role within the criminal investigative process. The analysis focuses on two essential components. On the one hand, it examines the psychological state and stress resilience of the criminal investigation body, which influence the capacity for perception, decision-making, and action under conditions of tension. On the other hand, it explores the psychological state of both the offender and the victim, as reflected in the mechanism and contextual configuration of the crime scene, which may provide relevant evidentiary information.*

The integration of these psychological factors into investigative methodology contributes to a more comprehensive understanding of the criminal situation and enhances the overall effectiveness of the investigative process.

Keywords: *forensic psychology, crime scene investigation, stress resilience of the criminal investigation body, evidentiary information*

Schimbările calitative ale infracționalității contemporane, condițiile de luptă cu aceasta necesită nu doar identificarea și elaborarea unor noi metode și mijloace de investigare a faptelor penale și de

efectuare a actului de justiție, dar și stăpânirea unui bogat arsenal de cunoștințe, acumulat de către științele preocupate de cercetarea infractorilor și a infraționalității¹.

La baza desfășurării cu succes a investigației penale se află capacitatea organului de urmărire penală de a lucra cu diverse tipuri de informații probatorii și orientative. Prin categoria „a lucra” se înțelege activitatea complexă, intelectuală și fizică, realizată de către ofițerul de urmărire penală/procuror în procesul investigării, având ca scop obținerea de date despre evenimentul infrațional în ansamblu și despre elementele sale distincte. Componenta intelectuală a activității de urmărire penală este asociată cu natura informațional-cognitivă și analitică a acesteia, în timp ce componenta fizică derivă din tensiunea morală permanentă resimțită de ofițerul de urmărire penală/procuror, determinată de caracterul ilicit al faptei investigate, de nivelul înalt de responsabilitate profesională, precum și de încărcătura de muncă, reflectată prin numărul considerabil de cauze penale aflate simultan în gestiunea sa. În acest context, devine de o importanță majoră ca fiecare acțiune procesual-penală să fie realizată la timp, în întregime și la cel mai înalt nivel calitativ².

Unul dintre cele mai importante acte procesual-penale ale etapei inițiale a investigației, de reușita căruia depinde adesea rezultatul întregului proces de urmărire penală, este cercetarea la fața locului³.

Potrivit definiției formulate de R. S. Belkin, cercetarea la fața locului reprezintă o acțiune procesuală urgentă, orientată spre stabilirea, fixarea și examinarea ambianței locului infraționalii, a urmelor infraționalii și ale infractorului, precum și a altor date factuale care, coroborate cu ansamblul probelor, permit formularea unor concluzii cu privire la mecanismul infraționalii și la alte împrejurări ale evenimentului infrațional⁴. În acest context, știința criminalistică are în față o sarcină deosebit de importantă: aceea de a asigura organele de drept cu un sistem complex de recomandări tactico-psihologice și tehnico-tehnologice privind organizarea și efectuarea acestei acțiuni procesual-penale.

În literatura de specialitate se face, de regulă, referire la fundamentele psihologice ale desfășurării unor acțiuni procesual-penale precum audierea sau percheziția. Totuși, se impune sublinierea faptului că și cercetarea la fața locului are o componentă psihologică de o importanță majoră. În opinia noastră, această dimensiune psihologică se compune din două elemente esențiale: pe de o parte, starea psihologică și rezistența la stres a organului de urmărire penală; pe de altă parte, starea psihologică a infractorului și a victimei, reflectată în mecanismul și în ambianța locului infraționalii.

Deși natura acestor două componente psihologice este diferită, ele influențează în egală măsură reușita, nivelul de detalieri și eficiența cercetării la fața locului. În consecință, chiar dacă aceste aspecte au fost dezvoltate științific în ramuri distincte de cunoaștere (psihologia judiciară, criminalistica) sau în cadrul unor capitole ale științei criminalistice, valoarea lor reală pentru procesul de investigare rezidă în aplicarea lor integrată și practică.

Starea psihologică și rezistența la stres a organului de urmărire penală sunt direct corelate cu rezultatele cercetării la fața locului, atât în ansamblul său, cât și în analiza elementelor individuale (cadavrul, fragmente ale acestuia, locul unde a fost găsit, leziuni, stropi de sânge, țesut cerebral, urme de vomă ș.a.). Anumite infrațiuni presupun confruntarea ofițerului de urmărire penală/procurorului cu fapte, situații și urme deosebit de neplăcute, fapt care îl poate dezorienta. Acest aspect se poate

¹ Jitariuc V., Rusu V. *Tratat de criminalistică. Tactica criminalistică*. București: Pro Universitaria, 2025, p. 11.

² Jitariuc V. *The Concept, Tasks and Principles of the Methodology of Investigating Crimes “On Fresh Traces”*. In: RAIS Journal for Social Sciences, Vol. 9, Nr. 1, SUA, 2025, p. 195.

³ Jitariuc V. *Tactics of the crime scene investigation*. București: Pro Universitaria, 2025, p. 15.

⁴ *Криминалистика : учебник / Т. В. Аверьянова [и др.] ; под ред. Р. С. Белкина. 3-е изд., перераб. и доп. М.: НОРМА–ИНФРА–М, 2007, с. 532.*

reflecta negativ asupra atenției și imparțialității organului de urmărire penală, conducând la omisiunea unor urme importante sau chiar la ignorarea imaginii de ansamblu a infracțiunii.

În timpul efectuării cercetării la fața locului, ofițerul de urmărire penală/procurorul este adesea nevoit să înfrunte și normele general-acceptate ale moralei. De exemplu, atunci când examinează persoane vârstnice sau bolnave și spațiile în care acestea au zăcut ori au fost găsite, când este necesară dezgolirea parțială a corpului victimei pentru examinare, ori când are acces la înscrisurile personale și corespondența victimei. Astfel de situații solicită nu doar profesionalism tehnic, ci și o pregătire psihologică adecvată, pentru a menține obiectivitatea și rigoarea investigației.

În ceea ce privește starea psihologică a infractorului și a victimei și reflectarea acesteia în mecanismul și ambianta locului infracțiunii, se impune mențiunea că, în timpul efectuării cercetării la fața locului, organul de urmărire penală are obligația de a-și concentra atenția nu doar asupra identificării urmelor ca reprezentări material-fixate ale infractorului – amprente digitale, urme de încălțăminte, instrumente utilizate la comiterea faptei –, ci și asupra urmelor prezenței și comportamentului infractorului¹. Acestea pot indica succesiunea acțiunilor desfășurate la locul infracțiunii, modul de deplasare al infractorului (intenționat și organizat sau, dimpotrivă, haotic), precum și starea sa emoțională și psihologică. Totodată, organul de urmărire penală este dator să acorde atenție urmelor ce reflectă comportamentul victimei anterior și în timpul săvârșirii infracțiunii, precum și starea acesteia, elemente ce pot furniza informații esențiale pentru reconstituirea mecanismului evenimentului infracțional.

Autorii D. V. Korma și V. A. Obrazțov subliniază faptul că activitatea cognitivă a organului de urmărire penală este legată de recunoașterea unor obiecte neobservabile, adică a acelor care nu pot fi percepute prin intermediul simțurilor, care nu au o materializare concretă, dar pot avea o reflectare obiectivă (motive, vinovăție); obiecte mascate, distruse, degradate sau care nu s-au păstrat; obiecte aflate (temporar) în absență (bunuri sustrase, instrumente ascunse, cadavru ocultat); precum și evenimente viitoare posibile (comiterea unor noi infracțiuni, influențarea anchetei, revenirea la locul infracțiunii)².

De asemenea, în criminalistică este tradițională analiza inscenării și a circumstanțelor negative ale ambiantei locului infracțiunii, cu care ofițerul de urmărire penală/procurorul se poate confrunta în timpul cercetării și pe care este obligat să le identifice și să le interpreteze corect, întrucât acestea au o importanță primordială pentru orientarea ulterioară a investigației și formularea versiunilor de lucru. Cu alte cuvinte, activitatea organului de urmărire penală cu privire la urmele diverse descoperite la fața locului nu se reduce doar la identificarea lor, ci vizează în primul rând evaluarea acestora. O astfel de evaluare depinde în mod direct de capacitățile intelectuale ale ofițerului de urmărire penală/procurorul, de experiența sa practică, de starea psihologică și de percepția generală asupra imaginii infracțiunii, imagine ce reprezintă la rândul ei un reflex al caracteristicii comportamentale (psihologice) a infractorului.

Autorul A. A. Bessonov subliniază importanța primordială a aplicării metodei modelării în cursul efectuării cercetării la fața locului și în interpretarea rezultatelor acesteia³. Alți autori, printre metodele analizei criminalistice, menționează metoda reflecției, care îi permite ofițerului de urmărire

¹ Jitariuc V. Theoretical and Practical Reflections on the Use of Audio and Video Recordings in the Crime Scene Investigation. În: Romanian Journal of Forensic Science, nr. 21(125), București, 2020, pp. 61-67.

² Корма Д. В., Образцов В. А. Криминалистическое распознавание: теория, метод, модели технологии : монография. М.: Юрлитинформ, 2014, с. 69.

³ Бессонов А. А. Криминалистическая тактика : учебник. М.: Юрлитин-форм, 2015, с. 41-42.

penală/procurorului să se pună în locul infractorului și să gândească în locul acestuia, comportându-se, în consecință, asemenea infractorului¹.

La baza metodelor menționate se află elementele criminalistic semnificative ale ambianței locului infracțiunii – urmele în sens restrâns (reprezentări material-fixate ale infractorului și ale comportamentului acestuia la locul faptei) și în sens larg (modificări ale realității obiective, inclusiv indicii privind motivul, scopul, atitudinea personală a infractorului față de victimă și față de propriile acțiuni, durata prezenței la locul infracțiunii), precum și interdependența și disponerea acestora, modul de comitere a faptei, personalitatea victimei, prejudiciul material, fizic sau de altă natură.

În opinia noastră, aplicarea complexă a metodelor modelării și reflecției în procesul cercetării la fața locului permite conturarea portretului criminalistic al făptuitorului necunoscut, stabilirea principalelor versiuni de lucru, a direcțiilor de investigare și a măsurilor prioritare de ordin procesual, speciale de investigație și organizaționale.

Concluzii

Cercetarea la fața locului constituie unul dintre cele mai importante acte procesual-penale ale etapei inițiale de urmărire penală, de reușita căruia depinde adesea rezultatul investigației în ansamblu. În concordanță cu definițiile formulate în literatură de specialitate, aceasta nu reprezintă doar o activitate de constatare, ci un proces complex de stabilire, fixare și interpretare a datelor probatorii și factuale, indispensabil pentru reconstituirea mecanismului infracțional.

Factorii psihologici influențează în mod direct eficiența și acuratețea acestui act procesual-penal. Atât starea psihologică și rezistența la stres a organului de urmărire penală, cât și starea psihologică a infractorului și a victimei, reflectată în mecanismul și ambianța locului infracțiunii, constituie variabile esențiale pentru succesul investigației. Integrarea acestor dimensiuni în metoda criminalistică garantează obiectivitate și calitate în procesul investigativ.

Activitatea cognitivă a organului de urmărire penală presupune nu doar identificarea urmelor materiale, ci și recunoașterea obiectelor neobservabile, mascate, distruse ori temporar absente, precum și anticiparea evenimentelor viitoare posibile. În acest sens, evaluarea urmelor depinde de capacitățile intelectuale ale ofițerului de urmărire penală/procurorului, de experiența sa practică și de echilibrul psihologic menținut în situații dificile.

Metoda modelării și metoda reflecției se conturează ca instrumente inovatoare de mare valoare, ce permit ofițerului de urmărire penală/procurorului să reconstruiască circumstanțele infracțiunii și să se pună, prin simulare psihologică, în locul infractorului. Aplicarea lor complexă facilitează conturarea portretului criminalistic al făptuitorului necunoscut și consolidarea direcțiilor de investigație.

Criminalistica modernă impune valorificarea simultană a dimensiunilor tactico-psihologice și tehnico-tehnologice. Numai printr-o abordare interdisciplinară, care să includă psihologia judiciară, criminalistica și organizarea științifică a muncii ofițerului de urmărire penală/procurorului, cercetarea la fața locului poate furniza rezultate cu valoare probatorie solidă.

Aplicarea metodelor de modelare și reflecție, corelată cu analiza elementelor obiective și psihologice ale locului infracțiunii, permite nu doar interpretarea urmelor descoperite, ci și elaborarea de versiuni fundamentate științific, stabilirea priorităților investigației și planificarea măsurilor procesuale, speciale de investigații și organizaționale.

---

¹ Зорин Г. А., Зорина М. Г., Зорин Р. Г. Возможности криминалистического-го анализа в процессах предварительного расследования, государственного обвинения и профессиональной защиты по уголовным делам. М.: Юрлитинформ, 2001, с. 12, 47, 11–112.

În concluzie, cercetarea la fața locului se configurează ca un proces complex, multidimensional, ce presupune îmbinarea rigurozității științifice cu intuiția investigativă și cu o pregătire psihologică adecvată. Doar prin integrarea metodelor criminalistice tradiționale și moderne, dublată de o gestionare responsabilă a factorilor psihologici, poate fi asigurată eficiența, obiectivitatea și valoarea probatorie a acestei acțiuni de urmărire penală.

Referințe bibliografice:

1. Jitariuc V. Theoretical and Practical Reflections on the Use of Audio and Video Recordings in the Crime Scene Investigation. În: Romanian Journal of Forensic Science, nr. 21(125), București, 2020.
2. Jitariuc V. Tactics of the crime scene investigation. București: Pro Universitaria, 2025.
3. Jitariuc V., Rusu V. Tratat de criminalistică. Tactica criminalistică. București: Pro Universitaria, 2025.
4. Jitariuc V. The Concept, Tasks and Principles of the Methodology of Investigating Crimes “On Fresh Traces”. In: RAIS Journal for Social Sciences, Vol. 9, Nr. 1, SUA, 2025.
5. Бессонов А. А. Криминалистическая тактика : учебник. М.: Юрлитин-форм, 2015.
6. Зорин Г. А., Зорина М. Г., Зорин Р. Г. Возможности криминалистическо-го анализа в процессах предварительного расследования, государственного обвинения и профессиональной защиты по уголовным делам. М.: Юрлитинформ, 2001.
7. Корма Д. В., Образцов В. А. Криминалистическое распознавание: теория, метод, модели технологии: монография. М. : Юрлитинформ, 2014.
8. Криминалистика : учебник / Т. В. Аверьянова [и др.] ; под ред. Р. С. Белкина. 3-е изд., перераб. и доп. М.; НОРМА–ИНФРА–М, 2007.